

hvis han føler sig nogenlunde tilfredsstillt med dette Forslag, heller ikke vil modsætte sig, at Regjeringens Udkast undergaaer en dermed stemmende Forandring. Dette med Hensyn til Sagen i dens Almindelighed.

Hvad angaaer de 4 Paragraffer, som nu ligge til Forhandling, da er der den Afvigelse mellem Udvalgets Fleertals Forslag og Regjeringens Udkast, at efter Regjeringens Udkast, som slet ikke omtaler Udnævnelsen af Landvæsencommissairer, vilde det med Hensyn til denne Udnævnelse have sit Forblivende ved det nu Bestaaende, som er, at Ministeriet eller Kongen — jeg veed ikke bestemt, om Sagen forelægges Hs. Majestæt efter Indstilling fra Amtmanden — udnævner et saadant Antal Landvæsencommissairer, som ansees for tilstrækkeligt. Udvalgets Fleertals Forslag gaaer derimod ud paa, at Landvæsencommissairerne for Fremtiden skulle udnævnes af Amtsraadene, hvortil Mindretallet i Udvalget (Klein) har foreslaaet, at Landvæsencommissairerne skulle beskikkes af Indenrigsministeriet ifølge Indstilling af vedkommende Amtsraad. Det er her, der fremtræder en af de væsentligste Uoverensstemmelser, som finde Sted blandt Udvalgets Medlemmer, og jeg skal søge at retfærdiggjøre den Indstilling, som Udvalgets Fleertal har fremsat.

Det er vor Overbeviisning, at Landvæsencommissairer i det Væsentlige maae henføres til Syns- og Skjønsmænd og ikke til Dommere; see vi nemlig hen til, hvad det er, Landvæsencommissairerne væsentlig have at beskæftige sig med, saa er det de factiske Forhold i en Sag; de skulle bese og undersøge disse Forhold, de skulle komme til factiske Resultater, de skulle ved deres Skjøn komme til at afgive en Formening om, hvad der bør flyde af disse factiske Omstændigheder med Hensyn til de Forhold, hvorom der er Spørgsmaal, de skulle udtale sig om Bærdier, de skulle udtale sig om Hensigtsmæssigheden, om Billigheden i Fordelingen og om andre saadanne i det Hele taget factiske Forhold, medens en Dommer derimod væsentlig har at beskæftige sig med Lovens Anvendelse paa de factiske Forhold. Nu er det vel saa, at der her er tillagt Land-

væsencommissairerne en Egenkab, hvorved de afvige fra sædvanlige Syns- og Skjønsmænd, at de nemlig tillige kunne tillægge deres Syn og Skjøn en saadan Retsvirkning, at man ikke behøver at gaae til Domstolene for at faae Resultaterne af Forretningerne erklærede for retsgyldige og erigible; men det sees dog, at dette ikke er den væsentligste Deel af deres Functioner, og at man netop har valgt dem, fordi de skulle være i Besiddelse af en vis særlig Sagkundskab og visse Egenskaber, som netop er det, der udfordres hos Syns- og Skjønsmænd. Da nu Syns- og Skjønsmænd talmlidighed, og det ogsaa i de vigtigere Sager, hvor der udfordres særlige tekniske Kundskaber, udnævnes enten af Retterne eller af Øvrigheden, saa har man ikke antaget, at der kunde være nogen Betænkelighed ved at henlægge Udnævnelsen af Landvæsencommissairerne til Amtsraadet som en overordnet communal Autoritet, der maa antages at have et nøie Kjenndskab til de Personer i Amtsraadsdistrictet, som kunne ansees tjenlige til en saadan Bestilling, ja endogsaa et nøiagtigere Kjenndskab, end Amtmanden eller Ministeriet kunde have. Naar derfor Mindretallet har foreslaaet, at Indstillingen vel skal gaae ud fra Amtsraadet, men at Ministeriet skal vedblive at være den, som bekræfter Indstillingen og beskikker Landvæsencommissairerne, da forekommer det os at være en overflødig Form.

Da der nu saaledes er Spørgsmaal om, hvorvidt Landvæsencommissairerne nærmest maae henregnes til Skjønsmænd eller til Dommere, troer jeg ikke, at det kunde være uden Interesse at henlede Opmærksomheden paa, hvorledes vore meest anseete Jurister have betragtet saadanne Mænd som Landvæsencommissairer. Vi finde da, at en af vore skarpsindigste Jurister, afdøde Conferentsraad Hanssen, i det Bidrag til en dansk Proces, som han desto værre ikke opnaaede at faae færdigt, i det Capitel, hvor Dommere omtales, siger, at der er „visse Sager, i hvis Paakjendelse ingen af de med Dommermyndighed beklædte Embedsmænd ere besejdede til at deeltage, men til hvis Afgjørelse der ifølge Lovgivningen, hver Gang Tilfældet indtræffer, skal